

Список використаної літератури

1. Brown, H.D. 1987. Principles of Language, Learning and Teaching. 2nd Edition. San Francisco State University. Prentice-Hall, Inc. Pp.157-164
2. Lyle, S. 2008. "Dialogic Teaching: Discussing Theoretical Contexts and Reviewing Evidence from Classroom Practice." Language and Education 22 (3): 222-240. doi:10.1080/09500780802152499.
3. Reciprocal Teaching: A Review of 19 Experimental Studies. Technical Report No. 574 URL
4. Rex, L. A. (ed.) (2006). Discourse of Opportunity: How Talk in Learning Situations Creates and Constrains. Cresskill, NJ: Hampton.
5. Sinclair, J. McN. and R. M. Coulthard, 1975. Towards an Analysis of Discourse. (The English used by Teachers and Pupils). Oxford: Oxford University Press. Pp. 20-21.
6. Данилова С. А. Функции дискурса // Научно-методический электронный журнал «Концепт». – 2014. – Т. 26. – С. 146–150. URL: <http://e-koncept.ru/2014/64330.htm>. (дата звернення 03.11.2020)
7. Connors H., Analysis of classroom discourse in an urban high school ED 525/ Final Project URL: https://www.researchgate.net/publication/271429623_Reciprocal_Teaching_A_Review_of_19_Experimental_Studies_Technical_Report_No_574 (дата звернення 30.10.2020)

Олена Дмитришена (м. Вінниця)

КОМУНІКАТИВНО-СИТУАТИВНИЙ ПІДХІД ДО НАВЧАННЯ ІНШОМОВНОГО ДІАЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ

У сучасній методиці навчання іноземних мов традиційно виділяють три підходи з точки зору об'єкта навчання: системно-мовний (мовний), умовно-комунікативний (мовленнєвий), комунікативний (мовленнєво-діяльнісний). Водночас, у процесі навчання говорінню застосовують комунікативно-ситуативний підхід, що представляє собою різновид комунікативного підходу.

Сутність комунікативного підходу полягає в моделюванні процесу навчання як процесу реального спілкування. Ю.І. Пассов підкреслює, що моделювання відображає лише основні, принципово важливі, сутнісні параметри спілкування, до яких належать: особистісний характер комунікативної діяльності суб'єкта спілкування, взаємовідносини і взаємодія мовленнєвих партнерів, ситуації як форми функціонування спілкування, змістова основа процесу спілкування, система мовленнєвих засобів, засвоєння яких забезпечило б комунікативну діяльність у ситуаціях спілкування, функціональний характер мовленнєвих засобів, евристичність тощо.

Одним із найголовніших принципів комунікативного напряму є ситуативність, що передбачає організацію навчання у природних для спілкування умовах.

Провідними методистами і лінгводидактами давно відзначено, що мовна діяльність моделюється в педагогічному процесі за допомогою навчально-мовленнєвих ситуацій, які визначаються як сукупність мовленнєвих умов, що задаються учням, необхідних і достатніх для того, щоб учні правильно здійснили мовленнєву дію відповідно до намічених комунікативних завдань. Велике значення для організації діалогічного і полілогічного спілкування на уроці іноземної мови як в школі, так і в вузі має створення ситуацій мовленнєвого спілкування.

Ситуативний підхід розглядається в сучасній методиці як лінгводидактична стратегія реалізації комунікативного принципу в навчанні говорінню. Однак, не кожна ситуація породжує діалог. Для того щоб стимулювати активність та розвинути діалог, мовленнєва ситуація повинна передбачати поділ її на «конфлікт», «кризу», «дилему», «дисонанс», інакше кажучи, будь-який вид неузгодженості між партнерами [2, с. 47].

Загальним для всіх зазначених понять є порушення гармонії в системі відносин, поглядів, притаманних учасникам діалогу, що породжує потребу відновити рівновагу. Найбільш типовим видом неузгодженості є відмінність у поглядах на проблему або ситуацію, потреба вплинути тим чи іншим способом на партнера, змінити його погляди, стимулювати його участь у пропонованій діяльності або, навпаки, призупинити його діяльність, інакше кажучи, реалізувати регулятивну функцію спілкування.

Слід зазначити, що ситуація повинна викликати інтерес в учнів старшої школи. Як компоненти навчально-мовленнєвої ситуації розглядаються: формулювання завдання, моделювальний мотив і мета мовленнєвої дії; опис обстановки (умови і учасники спілкування, що моделюють такі компоненти мовленнєвої ситуації, як обстановочну аференцію і суб'єкт дії). Ці загальні положення конкретизуються стосовно характеру мовленнєвого акту, який підлягає моделюванню на певному етапі навчання. З огляду на те, що учні старшої школи, як правило, мають досить високий рівень володіння мовою, від них очікується багатокрокова мовленнєва дія, і мовленнєва ситуація може бути описана як макроситуація [4, с. 68].

Методисти, що займаються діалогічним мовленням, наголошують на необхідності ситуативно-мовленнєвої стереотипізації діалогічного контакту.

В. Л. Скалкін відзначає: «У системі розвитку діалогічної компетенції має бути передбачено багаторазове розігрування однотипних ситуацій, які залучають в ході їхньої реалізації здебільшого клішований мовний матеріал» [3, с. 112].

Клішований мовний матеріал – це «мовний зразок», який використовується в діалогічному спілкуванні, співвідноситься з типовими ситуаціями спілкування, що визначає характер завдань, який безпосередньо розвиває вміння діалогічного мовлення.

Навчання веденню багатокрокового діалогу на основі макроситуації здійснюється з урахуванням не тільки ситуації спілкування, а й структури мовленнєвої дії. Макроситуація динамічна, вона покликана підтримувати розгорнутий діалог, даючи логічну нитку бесіди і забезпечуючи психологічний контакт між співрозмовниками. Це внутрішня ситуація. Відсутність зовнішніх чинників має заповнюватися реальними мотивами. Ситуація повинна порушувати в учнів потребу в спілкуванні, на основі якої виникають реально значущі для них мотиви і цілі [1, с. 32].

Беручи до уваги мету розмови і з огляду на особливості співрозмовника, кожен з учасників діалогу визначає загальну програму своїх висловлювань, а потім упродовж розмови залежно від змісту і форми повідомлень партнера уточнює характер наступної репліки. Ведення діалогу на логічній основі – творча діяльність.

Отже, застосування комунікативно-ситуативного підходу у навчанні діалогічного мовлення учнів старшої школи полягає в тому, щоб надати учням старшої школи досвід в такому виді діяльності, підготувати до неї. У цьому полягає основне завдання і основна складність навчання діалогу на старшому етапі навчання у ЗНЗ.

Список використаної літератури

1. Кіріченко В.І. Навчання діалогічному мовленню на уроках англійської мови. *Англійська мова та література, 2003, №3, 3-9.*
2. Колодяжна В. В. Навчання діалогічного мовлення на уроках англійської мови за комунікативною методикою. *Англійська мова та література, 2004, № 5 (51), 5-9.*
3. *Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підручник. Кол. Авторів . С.Ю.Ніколаєвої. К.: Ленвіт, 2007.*
4. Ніколаєва С. Ю., Бігич О. Б. *Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підручник. К.: Левіт, 1999.*

Вікторія Дубова (м. Вінниця)

РОЗВИТОК В УЧНІВ СЕРЕДНЬОЇ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ШКОЛИ АУДИТИВНИХ УМІНЬ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСІВ

Аудитивні уміння – це той аспект навчання, формуванню якого потрібно приділяти увагу на всіх етапах оволодіння іноземною мовою. Аудіювання, як складова формування аудитивної компетенції в учнів, являє собою складний та багатогранний перцептивно-мисленнєвий процес.

Компетентність в аудіюванні (КА) є здатністю слухати автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту в умовах прямого й опосередкованого спілкування. Складниками КА є вміння, навички, знання, а також комунікативні здібності [1, с. 19].

Для здатності сприймати та розуміти слухання (listening comprehension) учні насамперед мають володіти фонетичними, лексичними та граматичними